

classis deze
on aan een
dragen een
verbonden
een verslag
k stemmen,
rijking van

op, hoe Ds.
het Gymna-
nde Beken-

erkzaam, dat
aude Statuut
even omtrent
even dan in
de eerste
osse uitdruk-
ten, volmondig
tenen. Wij
en bril van
voorsortelen
wij nooit ge-
aanhalingen
die wij ver-
zijn gaan in
de eerste
oben onder-
gaarne het
tatuut terug,
ns zal gaan,
aan, en die
alle ware
zien vallen."

at v. G. in
is mogelijk
zouden we
meer noch
entenis van
et beginsel
n zich van
at van die-
oormeiden,
achten te

in ons op,
et betwisten,
e. s. tegen-
e. s. te gaan

riet.
its ons met
oorloofd,
gen in deze
s van het
Herant ten
er de recht-
ledigen is.
aut slechts
eschouwin-
nooit had
en onrecht
n ons ver-

strijd.
is en door
s, niet ter-
k gevoerd,
kerkt en
brukt.

an Lingen
el hij heeft
el het Sta-
men moet
at ontzegt
n voor te
s, en de
korte aan-
d hadden,
dkt, dat de
verder zou
t de Christ.
r dit z. i.
n, en den
staunt toe
e en kun-
die er het

het Gym-
tre positie
ewaad zou
de Christ.
afzonder-
gen?
dat Ds.
lijk man,
enten, die
zijn inge-
zicht af te
laring, die
oelen door
den, maar

lijven bin-
aan de
t, dat hij
want dat
de organi-
kennen.
Da. Van
te Zetten
diende, en
en in den
ft.

Van Lin-
t duver
s slechts
dan is
in aller
n wijn ga

rmijnt hij
eantie, en
Gerefor-
e winnen.
he best.

ngen, die
orde on-
dordrecht

oenlijkste

maar tegelijk een onzer uitnemendste stichtingen.

Al te lang hadden de Gereformeerde Christenen in dit goede land de zaak der krankzinnigen uit het oog verloren, tot de *Standaard* in een bekend hoofdartikel voor het eerst de aandacht op deze teedere gelegenheid vestigde, en sinds dien tijd het beest veld won, dat optreden onzerzijds plicht was.

En dit kon te eerder, daar er bijna geen tak van den Dienst der barmhartigheid denkbaar was, die minder geldelijke offers behoeft te vergen. Geld toch op rente in zulk een stichting geplaatst, is *solide* belegd, en biedt allen waarborg en zekerheid voor kapitaal en rente.

De uitkomst heeft dan ook geleerd, dat het bijna geen moeite heeft gekost, om tonnen gouds voor deze stichting in leen te ontvangen, en de honderd duizend gulden, die ook thans weer ter leen gevraagd wordt, om vier nieuwe paviljoenen te bouwen, zal ongetwijfeld in minder dan geen tijd volteekend zijn.

Slechts schrijve niemand zich daarbij den roem toe, dat hij uit barmhartigheid leent. Heel deze leening staat volkomen op één lijn met allerlei andere leeningen voor spoorwegen en maatschappijen; en behoort dus onder de rubriek *geluibelgging*.

De barmhartigheid vindt ten deze haar veld geopend, waar het de opspending geleid van *behoefte* krankzinnigen, voor wie de familie het volle geld niet betalen kan. En reeds nu toonde de ervaring, hoe de Diaconie en de particuliere weldadigheid, dan bijna nooit te kort schoten in het bieden van de noodige hulpe.

Men zal dan ook zien, dat deze stichting zich nog steeds uitbreidt, en dat zelfs het cijfer van 350 eelrang tot 500 al moeten worden uitgeset.

En daar moet het toe komen.

Immers het is, helaas, een feit dat ook in de kringen der geloovigen de gevallen van krankzinnigheid nog verre van zeldzaam zijn. Een feit niet enkel te verklaren uit de normale oorzaken, die, schier geheel lichamelijke, stoornis in het hersenweefsel te weeg brengen, maar ook abnormal, doordien het mijneren over geestelijke zaken nog maar al te dikwijls aanleiding is tot ontstentenis van den geest.

Dit laatste lijd kwam altoos voor, en hing in zoover saam met individuele dispositie of individuele zonden, vooral van hoogmoed. Maar het werd verergerd door den kerkelijken toestand. In de hoopeloze verwarring, die door de leervrijheid der Synodale organisatie in de wereld der geesten was te weeg gebracht, werd voor velen het vinden van zekerheid te zwaar.

Ze misten elk steunpunt. Ze werden her- en derwaarts geslingerd. En deze onvastheid van geest drong tot een peizen en mijneren over te hooge dingen, dat vaak eindigt met het denken en het denkvermogen te verwarren. Immers ook de ziel werkt op het lichaam. Leervrijheid ontbindt de demonen. En wee hem, die onder deze demonische invloeden komt.

Dit zal nu allengs wel beteren, naar gelang op allerlei wijs het kerkelijk leven tot meerdere vastheid komt. Maar de gevolgen van de kerkelijke krankheid zullen nog lang nawerken.

Daarom nu ligt het o. l. op den weg der Christenen, en der Diaconen, om in dezen nood op onbekommerde wijze te voorzien en Veldwijk te doen bloeien.

Ja, we gaan verder.

Veldwijk moet ook geestelijk bloeien, door te toonen, dat het *gezond* biedt aan wie elders ongezondelijk bleken.

De duivelen moeten uitgeworpen, niet door ons, maar door den Christus, en van den Christus moet de macht daartoe afgebeden.

KUUPER.

Uit de Pers.

In de *Gereformeerde Bijdragen*, afl. 8, biedt de redactie ons het begin van een zaakrijk en degelijk bewerkt opstel over het *Rhus et facti*.

Het zij ons vergund daaruit over te nemen, wat over den gang van zaken na 1796 wordt gezegd:

Zoo duurde de toestand tot het einde der vorige eeuw. Toen ontstond andermaal groote beroering. Want al hadden de kerken hare vrijheid weten te verwerven, de staatsinrichting der republiek verbond haar met duizend koorden aan den Staat.

Plotseling werden die doorgesneden. Zonder voorafgaand overleg, zonder nadereken, werd in één dag een einde gemaakt aan een toestand, die eeuwen had bestaan.

Toch wist men zich te behelpen.

Toen den 18den Augustus 1796 door de nationale vergadering, vergezocht door het volk van Nederland, besloten werd, dat er niet alleen geen bevoorrechte of heerscheide kerk meer zou zijn, maar dat alle plakkaten en resoluties uit het oude stelsel geboren, voor vernietigd zouden worden gehouden, kwamen, gelijk welker te Weel, afgevaardigden van de Hervormde en Waalse gemeenten, te Utrecht, in het voorjaar van 1797, samen om te beraadslagen wat te doen stond.

Den 28en Juli zonden deze een rondgaanden brief aan al de classen en door deze aan al de gemeenten. In dien brief werd verzocht, om over commissien te vormen, die aan andere uit de classale vergadering en aan die uit de Synode zou onderworpen zijn.

Reeds den 21en Mei van het volgende jaar kon door de gekonstitueerden van de commissien der nieuwste gemeenten tot de Zuid- en Noord-Hollandse Synode behoorende, ter instandhouding en bevoordring van de openbare Hervormde godsdienst, een ontwerp van regeling worden vastgesteld, dat in de lente van 1800 aan de andere Synodale ressorten werd gezonden met verzoek om ook aldaar commissien te benoemen. Deze laatste en daarna de classen moesten het ontwerp beoordeelen.

Maar de staatsregeling van 1801 schijnt de zaak te hebben doen rusten. De nu volgende jaren en de elander soel volgende wisselingen in den regeringsvorm noopte de gemeenten vermoedelijk niets te bepalen. Zij wilden waarschijnlijk wachten op betere tijden, die nimmer kwamen.

En nu volgt met een citaat van Prof. Rutgers deze scherpe karakteristiek van het Collegiale tegenover het Presbyteriale stelsel.

Koning Willem I zou de taak overnemen, die Oldenbarnevelt niet had kunnen volbrengen.

Van hem zou een regeling uitgaan, die de politiek van vroeger zich zelf niet hadden gedroomd. »Voorheen geen gezaghebbend optreden van de overheid door de kerken gedoogd, dan voorzover dit, vooral na heiligen, langen, soms zelfs bloedigen strijd, haar opgedrongen werd door de overheid, en ook dan nog zonder prijsgeving van beginsel.

Thans een gehele kerkelijke organisatie, uitgaande van de overheid en alleen op haar wil berustend.

Voorheen een *kerkenordening*; thans een *kerkordening*.

Voorheen de kerkeraden de basis der organisatie; bij de classen en Synoden slechts een beperkende, dienende, afgeleide lagere macht.

Thans de kerkeraden volkomen afhankelijk en dat nog wel van besturen niet eens door hen zelf benoemd, als weesters van het Algemeen Reglement steeds afkeerbaar, ja, heden ten dage zelfs van het lidmaatschap der Nederlandse kerk ontzwaar.

De Synodale besturen daarentegen de absolute, heersche, hoogste macht.

Voorheen het kerkbestuur namens de gemeenten opgedragen aan vergaderingen uit de leeraars en andere leden als gelijke personen samengesteld, terwijl de macht, welke door enkelen onder den naam van deputaten, inspectoren, enz. werd uitgeoefend, aan hen alleen geacht wordt toe te komen, als afgevaardigden van en namens die kerkelijke vergaderingen »'t welk alles een hoofdbeginsel der Hervormde kerk is'.

Thans een onafgebroken tot in de kleinste bijzonderheden doordringend bestuur, dat door middel der censuur en naar de allenoverige toepassing van het systeem, om zich in de plaats te stellen van de lagere besturen, elken wederstand tegen de besluiten der Synode kan breken.

Voorheen alle kerken gelijk, zoodat nooit de ene over de andere mocht heerschen.

Thans in zooverre die gelijkheid gehandhaafd, dat alle gelijkelijk onderworpen zijn aan den wil van een door den Koning benoemde college.

Voorheen de Synode een samenkomst der kerken, door aan lasten en geboden gedeelten, zoodat zonder aller samenwerking geen organisatie kon tot stand komen.

Thans een serie van kerkelijke besturen en onderbesturen, gelast eene organisatie in te voeren en aan de kerkeraden op te leggen.

Voorheen hoofddoel, j. a. bijkans eenig doel, het houden der kerken bij de gemeene belijdenis, welke dan ook de enige vereenigingsband was.

Thans de bedoeling, om de kerk allengs van elken belijdenisband te verlossen, verscholen achter de dubbelzinnige van den aanvang af feitelijk terijdegeleide bepaling van art. 9, dat de handhaving van de leer van de Hervormde Kerk hoofddoel van de kerkelijke besturen moest zijn.

Voorheen Gods Woord éénig richtmoer, zoodat zelfs de enige kerk, of classis zich aan alle verdere samenwerking onttrokken moest, zoo iemand haar voorkwam daarmede te strijden.

Thans gehoorzaamheid aan reglementen, bovenal zoo noodig met terijdestelling van de gebondenheid der consensie aan Gods Woord.

De uitdrukking dat Koning Willem I doorzette wat aan Oldenbarnevelt mislukte was, is kras, maar niettemin historisch onweerlegbaar, al moet er o. l. bijgevoegd, dat de bedoeling van Koning Willem I een geheel andere was, dan het wit dat zich Oldenbarnevelt had gesteld.

Oldenbarnevelt wilde een machtige kerk aan den band leggen. Koning Willem ten deele ook aan een hulpbehoevende kerk een helpende hand bieden.

KUUPER.

Officieele berichten uit de Ned. Geref. kerken.

Voorloopige Synode van Leuwarden.

De kerkeraad der synodale kerk dringt er zeer op aan bij kerkeraden en classen om de punten voor het agendum ten spoedigste in te zenden, opdat ze kunnen gepubliceerd worden in de *Herant* en alzo voorwerpen worden voor de overweging der broederen. Het agendum zal met bekwamen spoed worden opgemaakt, vastgesteld en rondgezonden, opdat er nog gelegenheid zij voor buitengewone classes ter behandeling der aangevangen zaken, ook tot voorlichting der gekozen deputaten ter Synode.

De kerkeraad voornemens:

De L. H. WAGENAAR, *praeses*.
W. C. V. MUNSTER, *scriba*.
A. VAN VEELO, h. t. *consulent*.
P. TROMP, *ouderling*.
H. TROMP, *ouderling*.
P. A. VAN NOORDEN, *ouderl.*
F. DE BRUIN, *diaken*.
M. VAN DER LEEDE, *diaken*.
C. MEERKERK, *diaken*.

Correspondent en scriba des kerkerads is broeder C. MEERKERK te Giesendam.

Giesendam, 1 Mei 1890.

De kerkeraad der Nederl. Geref. kerk van Kamerik, gezien het verslag der laatste vergadering der classis Utrecht-Wijk, verklaart op verzoek van Ds. Spoel te Kampen, dat wat al te sterk is uitgedrukt hetgeen daarin omtrent Zierw. is vermeld. Op verzoek van ons als kerkeraad heeft onze consulent Ds. W. Ringnald verklaard, dat Ds. Spoel *waarschijnlijk*, volgens zijn eigen woorden, de beroeping naar hier zal aannemen, en verzocht dat aan deputaten het recht zou toegekend worden, dit beroep te approberen voor 't geval het mocht worden aangenomen.

De kerkeraad voornemens:

D. REKELHOFF.

D. OUDSHORN.

Kamerik, 5 Mei 1890.

De Koninklijke goedkeuring is verleend aan de statuten der Vereeniging der Kerkelijke Kaa te Watergraafsmeer, zoodat de voorloopige commissie tot regeling der huishoudelijke zaken onbouden is en genoemde zaken in het vervolg behartigd zullen worden door het bestuur der Vereeniging der Kerk. Kaa te Watergraafsmeer.

Het bestuur:

C. W. EUWE, *praeses*.
H. VOORDEWIND, *scriba*.
J. HÖCHNER, *thesaurier*.
D. MARTENS.
P. VERHOOG.

De raad der Ned. Geref. kerk van Helmond c. a. roept de Ned. Geref. kerken uit Noord-Brabant en Limburg samen ter classis op D. V. Dinsdag 20 Mei, ten huize van Kavelaar te Binnen-Moerdijk (in de onmiddellijke nabijheid van het station Lage Zwaluwe). Aanvang te 10 ure voormiddags.

Punten ter behandeling.

1. Opening door den praeses der vorige classis, onderzoek der credentiebrieven en benoeming van een moderamen.

2. Vaststelling der notulen der vorige vergadering en uitvoering van art. 6c der huishoudelijke regeling.

3. Onderzoek naar art. 41 D. K. O.

4. Benoeming van een class. quaeator, een class. correspondenten van kerken tot deputaten voor approbatie tusschentijds.

5. Verrekening van den class. quaeator.

6. Rapport en voorstel van den class. correspondent. Rapporten van deputaten in zake: a. kerkvisitatie; b. Vrijhoeven-Kapel; c. Bergen op Zoom; d. Zwingelspaan; e. financiële regelingen; f. redactie van een voorstel aangaande de zorg voor Bijbeluitgave, en g. vrijmaking der kerken.

7. Afvaardiging ter e.k. Synode.

8. Class. predikatie.

9. Onafgedane punten der vorige vergadering.

10. De a. s. Synode aanvaarde de zorg voor Noord-Brabant en Limburg als eene roeping van al de Ned. Geref. kerken gezamenlijk. (Klundert.)

11. Hoe te handelen met hen, die na de vrijmaking eener kerk z.g. »bevestigd» worden door een tegen-predikant en tegen-kerkeraad (Klundert.)

12. Hoe moeten de ouderlingen te werk gaan met nog »synodale» leden der vrijgemaakte kerken (Klundert.)

13. Over predikers uit kerken van min vaste formatie (Klundert.)

14. De classis verleent geldelijken steun tot verbouwing en instandhouding der Geref. school te Fijnaart (Fijnaart.)

15. Advies der classis gevraagd naar art. 180 der Acta onzer Synode. (Fijnaart.)

16. Advies der classis gevraagd in zake toepassing der censuur (Helmond.)

17. De classis zoekt een weg, waarop Chr. onderwijs te bekomen zij voor kinderen van schippers en van Protestanten in Roomsche of ongelooovige omgeving (Helmond.)

Namens depp. class. ter convocatie,
F. H. J. SMITH v. d. m.

Vergadering gecombineerde classis Utrecht-Wijk.

(Slot.)

Op de eerste vraag van het agendum, door de kerk van Driebergen gesteld, en aldus luidende: »De classis spreke, uit of het geoorloofd is, op de vergaderingen van de leden der kerk stem te geven aan hen, die, ofschoon woonachtig in een andere gemeente, waar de kerk nog niet tot reformatie kwam, zich tijdelijk met attestatie bij die kerk hebben gevoegd,» wordt door de classis een ontkennend antwoord gegeven. Eveneens op de tweede vraag, door dezelfde kerk ingezonden, en van dezen inhoud: »Mag een kerkeraad personen tot het openlijk afleggen hunner belijdenis toelaten, die tevoren verklaren niet aan het Heilig Avondmaal te zullen deelnemen.» Aangaande de derde vraag dijk kerk rakende de quaeatie, of het geoorloofd is, dat iemand ambtsdrager blijve in de Ned. Geref. kerk, niet-tegenstaande hij na herhaalde vermaning voortgaat zijn kinderen te zenden naar de Openbare school, wordt besloten, aan kerkvisitatoren op te dragen, in de kerk van Driebergen onderzoek in te stellen naar de reden, die haar tot het inzenden van deze vraag noopte, en zoo mogelijk de misstand, die daarmede samenhangt, uit den weg te ruimen. De kerk van Mijdricht, die vooreerst gevraagd had, hoe te handelen met een geroepen ouderling, die tot dusverre de roeping niet wil aanvaarden, krijgt daarop ten antwoord, dat, na daarover ingelicht te zijn, de classis den kerkeraad van Mijdricht adviseert, naar bevind van zaken te handelen, en den benoemen ouderling wegens zijn hoogen leeftijd wederom te ontslaan. Op haar tweede vraag, of iemand wegens Zondagsarbeid het afleggen van geloofsbekenis mag geweigerd worden, oordeelt de classis, dat dit niet mag geschieden, indien zulk een persoon onder deze overtreding van het gebod des Heeren geen vrede heeft. En op haar derde vraag, naar het karakter, dat vergaderingen van diakenen uit dezelfde classis of provincie hebben, wordt, als antwoord gegeven op het te dien aanzien gevallen besluit van de jongste Diaconale Provinciale Conferentie te Utrecht gehouden.

Nadat de kerk van Vinkeveen is aangewezen om de eerstvolgende classis saam te roepen, wordt deze vergadering met het zingen van Ps. 121: 4 en dankgebed bij monde van Ds. G. Ringnald van Utrecht, gesloten.

G. J. BACGER, *Scriba*.

Driebergen, 28 April 1890.

Zending.

»Een verwaarloosde zuster.»

Dezen titel draagt een klein maar ver van onbelangrijk boekje, dat dezer dagen bij den heer D. Donner te Leiden het licht zag.

De schrijver is de welbekende zendingsleeraar J. Beukhof, jaren werkzaam op Depok en Toegoe op Java, die zich thans in ons vaderland bevindt. Zijn boekje is een zeer belangrijke en wat men oudtijds noemde »curieuse» bijdrage tot de kennis van de vroegere Zending en de wording der Christelijke gemeenten in onze Indië.

In den laatste tijd is te dezen opzichte veel, zeer veel licht verspreid. Toch is er nog ontzaglijk veel te ontdekken en op te helderen, en al wat daartoe dient is welkom. Zoo veel te meer indien de bijdrage getuigt van zoo nauwgezet en degelijk onderzoek, als hier doorstruult, al stonden den schrijver, om redenen waarbij men haast niet weet wat te denken, niet alle bronnen ten dienste. (Men zie de voorrede.)

Het boekje handelt over 't verleden en heden der kleine Christen-gemeente te Toegoe, een plaatsje dat een uur of drie van Batavia ligt. Deze gemeente, heeft als eenig in haar soort, in den laatste tijd de aandacht getrokken zoolwel der belijders van den Christus als van slechts buit wetenschappelijke mannen, zelfs in het buitenland.

Geleid door den heer Beukhof, zien we dat deze gemeente ontstond uit inlandsche Christenen en nakomelingen van Portugeezen, allen Roomschen, die, nadat het Nederlandsche gezag 't Portugeesche had vervangen, op de helft der 17e eeuw, zich van alom naar Batavia begaven. Zoo ontstond een Portugeesche gemeente, wier leden weldra alle tot de Gereformeerde kerk behoorden. Uiteraard sprak men Portugeesch en had daarom eigen predikanten, 't zij Portugeezen of Nederlanders. De taal verbaasde echter weldra zeer, en op 't laatst kon de gemeente den prediker niet meer verstaan.

Op zeer onderhoudende wijze verhaalt de heer Beukhof de lotgevallen der gemeente, wie haar leidden, hoe 't met haar gebouwen en bezittingen ging, enz.

Steeds voegt hij er de oorspronkelijke stukken bij, om dan uit het verleden te komen tot het heden. Daarin zegt hij o. a. van de nu bestaande gemeente dit: »Hunne 36 huizen met de 141 Christenbewoners, verschillen uitwendig in niets van die der Mahomedanen rondom en tusschen hen. Het zijn zeer geringe huizen van bamboehout opgetrokken, met atap gedekt, zooda de meeste inlandsche woningen in Indië.

Maar de bewoners daarbinnen vertoonen een gansch ander type dan dat der gewone inlander. Ofschoon door aanhuwelyk met tot het Christendom overgeane Maleische en bastaard Chinese vrouwen verbaast, verschillen hunne gelaatstrekken in vele opzichten nog van de inheemsche bevolking. Hun kleur is donkerder, hun oogopslag fierder, hun neus minder stomp of plat en hunne lippen dunner, dan die der Malieers en Javanen. Het gevoel van menschenwaarde en meerderheid is bij genen meer dan bij dezen ontwikkeld.

Zij zijn in den omgang openhartiger en minder eigenzinnig dan het Maleische ras. Met zachtmoedige redeneering kan men meer van hen gedaan krijgen dan van de oorspronkelijke inwoners, die zeer moeilijk door overtuiging van een voorgenomen plan zijn af te brengen.

In hun zeden en gewoonten onderscheiden zij zich ook in vele opzichten van het volk in welks midden zij wonen. Zij beminnen de Hollandsche kleederdracht en zijn bijzonder gesteld op Hollandsche hoofddeksels. In vroeger dagen was dit echter sterker dan thans. Zij droegen toen korte broeken met gespen aan de knieën, op de wijze als de oud-Gelderse boerensteden, en vesten met blinkende knopen. Zoo waren voor 20 jaren, vooral op de Zondagen, ook enkelen van hen gekleed. Die onderscheiding is nu geheel verdwenen; in kleederdracht verschillen zij weinig meer van de gewone inlandsche bevolking.

De taal van de Christenen te Toegoe in hun onderling verkeer is de Portugeesche, of liever een patois van die taal. Een Portugeesch boek of den Bijbel in die taal, kan het tegenwoordig geslacht niet meer verstaan. Zij noemen die taal het hoog- en hun eigen spreektaal het laag-Portugeesch. Hun liefde voor die taal blijkt vooral hieruit, dat zij te midden van een Maleische bevolking, en na zoovele jaren van onderricht in de Maleische taal in school en kerk, nog altijd het Portugeesch jargon blijven bezigen.

Het Kerstfeest wordt onder hen met veel luister gevierd. Zij zoeken elkander op dat feest in hunne woningen op.

Door de gemeenschap met Depok en zijn Christengemeente, wordt op de vervallen gemeente een heilzaam invloed geoefend en verdwijnt langzaam maar zeker al wat nog Portugeesch was. De schrijver getuigt voorts:

»Bij vele gebreken — wie heeft niet de zijne — hebben de Toegoesche Christenen ook veel, dat het gemoed voor hen stemt. Daaronder behoort vooral de eigenschap, die wij reeds hebben vermeld, n. l. dat zij meer openhartigheid en oprechtheid bezitten dan de inlandsche bevolking in het algemeen eigen is. De Toegoesers hebben geen karakter, dat alles toestemt, en toch een eigen wil en zin doorzet. Hoe meer men die Christenen leert kennen, hoe meer men ze kan liefhebben.

Maar deze eigenschap van openhartigheid, zoo zeer afwijkende van de inheemsche bevolking, heeft misschien niet weinig bijgedragen tot den ongunstigen, ja, slechten naam en naam, waaronder zij reeds jaren bekend staan. Zij kunnen en moeten deze ongunstige oordeelvellingen over hen, ten deele althans, toeschrijven aan onbekendheid met den waren toestand der zaken; maar toch ook ten deele aan de mindere genegenheid, die velen het Inlandsch Christendom toedragen.

Het verleden op geestelijk gebied van de voorgangers te Toegoe is niet zelden weinig zijnerheffend, opbouwend en stichtelijk geweest.

Na het Engelsch tusschenbestuur heeft de gemeente — die van 1633—1808 vier en veertig predikanten na elkander had — twee zendingen van het Ned. Zend. Gen. tot leeraars gehad. De predikanten te Batavia deden weinig voor Toegoe, en 't ging juist niet voor spoedig, tot dat de welbekende heeren I. Esser en E. W. King, diakenen te Batavia, zich in 1849 voor Toegoe in de bres stelden, bij een schrijven van 19 Oct. 1849.

We moeten het slot der beschouwing tot een volgend nr. uitstellen. Intusschen leze men 't boekje eens zelf.

(Slot volgt.)

HOOGENHUK.

Buitenland.

Engeland. Kloosters in de Episcopale kerk. — De congregationalistische Unie.

Het proces dat de Episcopale kerk van Liverpool tot Rome terugvoert, werkt nog steeds voort. Was men reeds jaren geleden begonnen met pogingen om het kloosterleven in »de kerk van Engeland» in te voeren, nu heeft de »Convocation» (een soort Synode) van Canterbury daaraan zijn zegel gehecht.

Dat lichaam heeft toch de volgende resolutie aangenomen:

1. Het is overeenkomstig de eischen des tijds, dat de kerk van de vrijwillige toewijding van broederschappen gebruik maakt. De leden der broederschappen, zoolwel geestelijken als leken, moeten willig zijn om in den dienst der kerk te arbeiden, onder in welken vorm ook, op openlijken onderstand aanspraak te maken of dien aan te nemen.

2. Het is den leden van zulke broederschappen veroorloofd zich te binden door de gelofte van ongetrouwd te blijven, in armoede te leven en gehoorzaamheid te bewijzen, schoon men van de nakoming dier belofte kan ontheven worden.

3. Zulke broederschappen zullen stipte gehoorzaamheid bewijzen aan het gezag van den bisschop der diocese waarin zij zich vestigen en arbeiden, en dit slechts met goedvinden van de geestelijkheid van het district. Voorts zal wat aangaat de inrichting zulker broederschappen de grootst mogelijke vrijheid gelaten worden.

Er behoeft nu maar eene »Convocation» uit te spreken, dat de beloften om ongetrouwd te blijven, van geen bezittingen te hebben, en onbepaalde gehoorzaamheid aan de kerkelijke overheid, niet te herroepen is, en men heeft het Roomsche kloosterwezen weder hersteld. Daarbij is het bedroevend op te merken,

hoe men in kerkelijke kringen, die niet tot de Episcopale kerk behooren, steeds meer van de waarheid afwijkt. Dit kwam aan 't licht, toen den 21sten April te Londen de jaarlijkse meeting van de »London Congregational Union» gehouden werd. Niet minder dan 371 predikanten behooren tot deze Unie, terwijl de kerken, die tot de Unie in verband staan, vertegenwoordigd waren door 1048 afgevaardigden. In 1873 omvatte de Unie slechts 90 kerken met 550 afgevaardigden. Als na maar de inwendige bloei gelijken tred gehouden had met den uitwendigen wasdom; doch helaas is juist het tegendeel op te merken. De congregationalistische kerken zijn vooral niet minder verwoest door de »down grade», gelijk Spurgeon dit noemt, wij zouden zeggen: door het bindnendingen van het ongelooft. Dit bleek uit de redevoering van den president, den beginnend predikant Joseph Parker. Men hoore slechts, hoe deze redenaar zich uitliet over geloofsbelijdenissen. »Zeker moeten er,» volgens hem, »geloofsbelijdenissen zijn, en zij kunnen ook, dienst doen, als grenspalen, als stukken die de punten noemen waarover men het wat de substantie aangaat eens is, of als een grondslag waarop men voor korten of langen tijd wil samenwerken, mogen zij hooge waarde hebben. Maar wanneer zij praktisch, zoo niet ook theoretisch, als volkomen en definitieve uitdrukkingen der godgeleerde waarheid beschouwd worden, dan worden zij instrumenten, waardoor rampen worden veroorzaakt, van zulk een verwoestende kracht, als dit aan het openbaar ongelooft onmogelijk is. Aangaande elke geformuleerde geloofsbelijdenis hebben wij recht enkele vragen te doen. Wie hebben ze geschreven? Zouden de opstellers ze nog schrijven, als ze ten huidige dage nog leefden? Op wiens gezag schreven zij ze? Wie gaf den schrijvers onfeilbaarheid? Verandert de taal niet? Is het spraakgebruik niet aan mode onderhevig? Welk recht heeft iemand eens anders conscientie te binden? Ik houd er mij van overtuigd, dat door den geloofsbelijdenissen gezag toe te kennen en door haar te beschouwen als het laatste woord te hebben gesproken, men een onbrekenbaar onheil zou aanrichten.»

Volgens dezen spreker zijn dus zij, die op handhaving der belijdenis aandringen, veel meer te vreezen, dan zij die met alle belijdenis gebroken hebben. Achter al de betuigingen van dezen spreker en van andere ligt het feit, dat zij van hetgeen de kerk van Christus belijdt, afgeweken zijn en nu boos worden op allen die hen daarvan beschuldigen. Hoe verblind de heer Parker is voor de verwoestingen, die door het ongelooft reeds zijn aangericht, blijkt uit het slot zijner redevoering, dat aldus luidt:

»De kerk van Christus kan nooit afzakken (be on the downgrade). (Dit was weder een pijl gericht tegen het optreden van Spurgeon). Alleen het ongelooft kan dit beweren, en ongelooft is ontrouw, of het zich buiten of in de kerk openbaart. Zij zijn ontrouwen die van oordeel zijn dat Gol